

ligere bliver dette Forhold. Der er i det Skolelovsforslag, der her foreligger, navnlig et Punkt, som jeg mener vil forrykke dette gode Forhold i ganske betydelig Grad, og derfor vil jeg begynde med dette; en Del af de tidligere Talere have berørt andre Punkter. Hvad jeg saaledes tænker særlig vil forrykke Forholdet mellem Beboerne og Læreren, det er Forslaget om at affstatte Jordlodden. Det er jo nemlig saadan nu, at rundt omkring ved de forstellige Forstælcerembeder i Landet er Lønnen til Dels ydet i Form af Brugten af en Jordlod. Det har efter mit Synspunkt foruden det, jeg har nævnt, endnu en anden betydelig Indflydelse, nemlig at den Byrde, der ved Jordlodden er lagt over paa Beboerne, forøger Læreren's Indtægter ganske betydeligt mere, end den forøger Beboernes Udgifter. Og det synes jeg maa være heldigt at faa Udgifterne saa lave som muligt for Beboerne og Indtægterne saa store som muligt for Læreren. Lønnen bliver større for Læreren ved at bibeholde Jordlodden end ved at bortkaste den, det skal jeg se at klarøre. I den Statistil, som er opgjort af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet, staar et Sted en Tabel over, hvad Renten af Skolelodderne ville andrage, hvis de søgtes solgte. Der staar samtidig en Opgørelse over, hvad Indtægter Skolelodderne have givet i Aaret 1894, altsaa paa en Tid, da Skolelodderne efter alles Mening gave saa lidt Udbytte, som de nogen Sinde have givet. Man kommer da til det mærkelige Resultat af Opgørelsen, at Indtægterne af Skolelodderne ere mere end dobbelt saa store som den Udgift, der er forbunden med at bibeholde Lodderne. Det vil altsaa ses, at vi ved at berøve Lærerne Lønnen i Form af Skolelodder samtidig berøve dem en Del af den Indtægt, vi allesammen ere enige om, at de godt kunne trænge til. Jeg er sikker paa, at Lærerne ikke have set, hvad der tjener deres egne Interesser den Gang, de gjorde alt, hvad de kunde for at faa dette Spørgsmaal løst i Retning af Jordloddernes Affstatelse. — Jeg skal dernæst omtale noget andet, som jeg mener ogsaa er af Betydning med Hensyn til Bibeholdelse af Jordlodderne, og det er, hvad jeg først omtalte, at der skulde være en saa inderlig og god Forstaaelse som muligt mellem Beboerne og Læreren. Vi vide allesammen af det praktiske Liv, at Folk, som leve under samme Livsvilkaar og til Dels have samme Gerning at gøre, slutte sig langt inderligere, langt nærmere til hverandre end Folk, som leve under forskellige Forhold og have forskellige Gerning at udrette. Men nu er det jo saaledes, at hvor Læreren og Beboerne komme sammen med

hinanden, er der altid — og det er jeg sikker paa er af meget stor Indflydelse — to Tilknætningspunkter mellem dem. Det første er det, at de kunne tale om Børnene; men det andet — det er lige saa sikkert — er det, at de kunne tale om deres Jordlodder, og hvad der hører dertil. Nu tror jeg, at det har stor Betydning, at der er saa mange Berøringspunkter mellem Beboernes og Læreren's Tænkset som muligt, og tror derfor, at det vilde være et meget stort Tab for Skolen og det Sammenhold, som er mellem Beboerne og Læreren, hvis Jordlodden kastes bort. Der er endnu en Ting, som er berørt ganske kort, og som jeg skal berøre en Gang til; det er dette, som vi allesammen vide, at rundt omkring i Landet lever der en hel Del Menneſter, som vi saadan ere ved at kalde Samfundets Udsid. Hvad er Syld i, at disse Folk ere komne til at indtage en Plads, som stempler dem som Samfundets Udsid? Jeg tror, at den væsentligste Aarsag er den, at de som Børn ere opvoksede i Hjem, hvor der ikke har været Bestæftigelse for dem. Det er Inderskers Børn, som ikke have andet at gøre end at spise deres Mad, naar de staa op om Morgenen, og saa gaa ud paa Gaden og slaa Tiden ihjel der. Der ligger den første Spire til Udviklingen af den Klasse, som kaldes Udsiddet. Men nu vide vi alle, at ogsaa Skolelæreren's Børn helst skulde have noget at bestille; men hvis han giver Slip paa Skolelodden, er jeg tilbøjelig til at tro, at det bliver vanskeligere for ham, end det er i Dødblikket, at give dem Bestæftigelse. Jeg vil nodig, at Skolelæreren's Forhold skulde blive saaledes, at deres Børn komme til at tilbringe deres Tid i Lediggang paa Gaden, og det er jeg vis paa undgaas bedst derved, at Børnene tidlig vænnes til at øve deres Evner og faa en Fornemmelse af at være nyttige Medlemmer i Samfundet. Det er den Følelse, som skal vækkes baade hos unge og gamle, og jeg er sikker paa, at Skolelodden netop vil bidrage i en betydelig Grad til, at Læreren's Børn faa en Forstaaelse af, at de skulle være nyttige Medlemmer i Samfundet. Der er altsaa to Grunde, hvorfor jeg mener, at det er farligt at affstatte Jordlodden, for det første, at det pekuniært set vil være uheldigt for Læreren selv, og dernæst, at der moralsk set er megen Sandshilighed for, at dette ogsaa vil blive uheldigt for den Slægt, der vokser op. Men der er endnu en tredje Grund, hvorfor jeg ikke vil have Jordlodden affstaflet. Vi vide allesammen godt, at naar vi for 10—15—20 Aar siden kom ud paa Landet og talte med Skolelærerne, mærkede vi, at